Examenul național de bacalaureat 2021
Proba E. c)
Istorie

Testul 11

Filiera teoretică, profil umanist, toate specializările; Filiera vocaţională - profil artistic, toate specializările; - profil sportiv, toate specializările; - profil pedagogic, specializările: bibliotecar-documentarist, instructor-animator, instructor pentru activităţi extraşcolare, pedagog şcolar, educator-puericultor; - profil teologic, toate specializările.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el figyelmesen a következő forrásokat:

A. „ Az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium (Ministerului Industriei şi Comerţului) vezetésének átvétele a párt Központi Bizotságának (Comitetului Central) főtitkára, Gheorghe Gheorghiu-Dej által, 1946 november végén, és ennek a főosztálynak és 1947. április 5-i új rendelkezések által megnövelt hatásköre, biztosította a Román Kommunista Párt (Partidul Comunist Român) számára, annak a lehetőségét, hogy a kormány gazdasági politikáját az antikapitalista irányba terelje. Az RKP (PCR) kezdeményezésére, már 1946 év végétől a kormány áttért egyes radikális intézkedés alkalmazására, a társadalmi-gazdasági tevékenységek bizonyos területeinek irányítása és ellenőrzésére, amelyek figyelmen kívül hagyták vagy megsértették a piacgazdaság alapelveit.

A Képviselőház (Adunarea Deputaților) elfogadta a Román Nemzeti Bank államosítására és átszervezésére vonatkozó törvényt. Az ország legfontosabb pénzügyi központja és egyetlen pénzkibocsátó intézete fontos mozgatóerejévé vált a nemzeti gazdaság ágazatainak, finanszírozási tevékenységének, azért, hogy biztosítsa az állami ellenőrzést az állami és magán banki- és hitelintézetek, a hitel és éremkibocsátás felett. [...] Az állam, a Kommunista Párt (Partidul Comunist) beavatkozása és ellenőrzése 1947 második felére többszintűvé vált, és bekebelezte az ipar legfontosabb ágazatait, és jelentős mértékben, több mint 50 %-ban, ellenőrizte termelésüket.”

(*Istoria Românilor*)

B. „Az 1936-os sztálinista Alkotmány mintájára, 1948 április 13-án elfogadnak egy új Alkotmányt. […] Egy sor gazdasági intézkedés megsemmisíti a meglévő struktúrákat. Mindent államosítanak. 1948 június 11-én kártérítés nélkül államosították a főbb ipari, pénzügyi, szállítási, biztosítási vállalkozásokat. […]

1949-ben elkezdődik a mezőgazdaság kényszer kollektivizálása. [...]. A kollektvizilás első éveiben, a hivatalos adatok szerint, több tízezer parasztot letartóztattak, azért, mert megtagaták a kollektív gazdaságokba való belépést. 1954 és 1958 között, a nyomásgyakorló módszerek változatossá válnak, majd az erőszak folytatódik, 1962-ig az ország szántóterületeinek 96%-át kollektivizálták. A kötelező kvótarendszer térdre kényszeríti a parasztságot, a kollektivizálással szembeni ellenállás hozzávetőleg 80 000 áldozatot követelt, akiket letartóztattak, több évi börtönbüntetésre ítéltek vagy kivégeztek.

Megszüntették az összes politikai pártot és szervezetet, függetlenül az ideológiai céljaiktól és a Román Munkáspárt (Partidul Muncitoresc Român) (1948-ban alapított) programjával és céljaival szemben tanúsított viszonyulásuktól. A RMP (PMR) az egyetlen engedélyezett párt [...]. Minden ellenállást kímélet nélkül megtörnek és elfojtanak. (I. Bulei, *O istorie a românilor*)

A fenti források alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a **B** forrásban megnevezett, Romániában elfogadott alaptörvényt! **2 pont**
2. Írjon az **A** forrás alapján a Nemzeti Bankra vonatkozó információt. **2 pont**
3. Említsen meg egy-egy politikai alakulatot, amelyeket az A, illetve a B forrás megemlít! **6 pont**
4. Írja ki a vizsgalapra annak a forrásnak a betűjelét, amely alátámasztja, hogy sérülnek a piacgazdaság alapelvei! **3 pont**
5. Írjon ki az **B** forrásból két olyan információt, amelyek között ok-okozati összefüggés van, határozza meg mindkét információ szerepét (ok, illetve okozat)! **7 pont**
6. Mutasson be két olyan hazai politikai gyakorlatot a sztálinizmus idejéből, amelyeket nem említ a **B** forrás! **6 pont**
7. Említsen meg egy hasonlóságot a XX. század utolsó évtizedének Európájában alkalmazott politikai gyakorlatok között! **4 pont**

II. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el figyelmesen az alábbi forrást:

„Az 1864. május 2/14-i államcsíny [...], megkönnyítette a gazdasági és társadalmi reformok minél hamarabbi végrehajtását. A kiindulópont az 1864. augusztus 14/26-án kiadott ún. Földtörvény volt, amely kimondja a földterületek újraosztását. Elismeri a *jobbágyok* teljes tulajdonjogát azokra a földterületekre, amelyek a korábbi törvényes előírások értelmében használatukban voltak, és földet oszt az igásállatok számának alapján, azaz a termelőképességük függvényében. Azok a parasztok, akik még nem rendelkeztek azokkal a földterületekkel, amelyre jogosultak voltak, kiegészítést kaptak, de [...] azok a falun élők, akiknek a foglalkozása nem a mezőgazdasággal kapcsolatos és nem robotoltak, csak egy háznyi és egy kertnyi területet kaptak. Ugyanígy a törvény megszabta, hogy a parasztok számára a tulajdonos földbirtokának kétharmadát lehetett szétosztani. Az erdők, sok gazdaság pénzügyi jólétének alapvető eleme, nem estek bele ezekbe a számításokba. A földtörvény ugyanakkor felszámolta [...] a parasztok földesurakkal szembeni századok óta meglévő kötelezettségeit (ajándékok, munka). A reform után, az állam és a földesurak még a szántók és a legelők 70 %-át birtokolták, míg a parasztság tulajdona [...] hozzávetőleg 30 % [...]

[Alexandru Ioan] Cuza nagyratörő terveket szőtt, hogy az új államot modern intézményekre építi. Megkülönböztetett figyelmet szentelt a jogrendszer megreformálásra, amelyet haladéktalanul át akart szervezni, egy európai állam szükségleteinek megfelelően. Kiemelendő az 1864-ben megjelent új Polgrári Törvénykönyv, amely személyi szabadságokat biztosított az egyénnek, garantálta az állampolgárok törvény előtti egyenjogúságát és védte a magántulajdont. Egy képzett és tevékeny társadalom megformálása érdekében célul tűzte ki, hogy az oktatás hozzáférhető legyen minden társadalmi osztály számára [...]. Ennek érdekében 1864-ben kiadta a általános tanügyi törvényt, amely szabályozta az oktatást minden szinten, különös figyelmet szentelve az elemi oktatásnak, annak ingyenessé és kötelezővé tételével.

(M. Bărbulescu, D. Deletant, K.Hitchins, Ş. Papacostea, P. Teodor, *Istoria României*)

A forrás alapján válaszoljon az alábbi követelményekre:

1. Nevezze meg a forrás alapján a román állam vezetőjét! **2 pont**
2. Határozza meg azt az évszázadot, amelyre a fenti forrás vonatkozik! **2 pont**
3. Nevezze meg a forrás alapján a tanügyi törvény elfogadásának évét és annak egy jellemzőjét! **6 pont**
4. Írjon ki a forrás alapján két, a Polgári törvénykönyvre vonatkozó információt! **6 pont**
5. Fejtse ki véleményét az adott forrásból kiindulva a parasztok gazdasági helyzetére vonatkozóan, és támassza alá a forrásból vett két információval! **10 pont**
6. Érveljen egy megfelelő történelmi ténnyel azon kijelentés mellett, amely szerint, a fenti forrásban említett események utáni első két évtizedben a politikai lépéseknek köszönhetően konszolidálódott a román állam. (Pontot ér a megfelelő történelmi tény bemutatása, valamint az ok-okozatiságot és a következtetést kifejező szavak használata!) **4 pont**

III. TÉTEL **(30 pont)**

Írjon egy megközelítőleg két oldalas esszét a középkori román térség politikai fejlődéséről a XI-XVI. századokban, figyelembe véve a következőket:

- említsen meg három helyi autonómiát a román térségből a XI–XIII. századból és ezek között egy hasonlóságot;
- nevezzen meg egy középkori államot a román térségből és mutasson be egy olyan eseményt, amely annak megalakulásához vezetett a XIV. század első feléből;
- fogalmazzon meg egy véleményt a román térségben lezajlott intézményi változásokról a XVI. századból, és támassza alá egy megfelelő történelmi érvvel.

Figyelem! Pontot ér a megfelelő **történelmi nyelvezet** használata, az esszé **felépítése**, **az ok-okozati összefüggések** kiemelése, **a történelmi érv** kidolgozása (megfelelő történelmi tény **bemutatása**, valamint a **következtetéseket kifejező szavak** használata), a történelmi események **megfelelő időrendi/logikai sorrendjének**, valamint **a terjedelmi követelményeknek** a betartása.